

خون‌شناسی دامپزشکی

برای دریافت تصاویر رنگی، به پروفایل کتاب در تارنمای انتشارات دانشگاه
فردوسي مشهد به نشانی زیر مراجعه فرمایید:

press.um.ac.ir

دکتر محمد حیدرپور
استاد دانشگاه فردوسی مشهد

سیر شناسه:	حیدرپور، محمد - ۱۳۶۰
عنوان و نام پدیدآور:	خون‌شناسی دامپزشکی / محمد حیدرپور
مشخصات نشر:	مشهد: دانشگاه فردوسی مشهد، انتشارات، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری:	۵۴۸ ص. مصور، جدول، نمودار (تصاویر رنگی ضمیمه آخر کتاب).
فروست:	انتشارات دانشگاه فردوسی مشهد: ۷۳۴
شابک:	ISBN: 978-964-386-416-3
وضعیت فهرست‌نویسی:	فاپا.
یادداشت:	واژه‌نامه
یادداشت:	کتابنامه.
یادداشت:	نمایه.
موضوع:	خون‌شناسی دامی
موضوع:	Veterinary hematology
شناسه افزوده:	دانشگاه فردوسی مشهد. انتشارات.
ردیبدنده کنگره:	SF769/5
ردیبدنده دیجیتال:	۶۳۶۰۸۹۶۱۵
شماره کتابشناسی ملی:	۵۸۹۱۸۹۳

انتشارات
۷۳۴

خون‌شناسی دامپزشکی

پدیدآورنده:	دکتر محمد حیدرپور
ویراستار علمی:	دکتر مهدیه زعیمی
ویراستار ادبی:	مصطفی قندهاری
مشخصات:	وزیری، ۲۵۰ نسخه، چاپ سوم، بهار ۱۴۰۳ (اول، ۱۳۹۸)
چاپ و صحافی:	چاپخانه روزنامه قدس
بهای:	۴۶۰۰,۰۰۰ ریال
حق چاپ برای انتشارات دانشگاه فردوسی مشهد محفوظ است.	

مراکز پخش:

- فروشگاه و نمایشگاه کتاب پردیس: مشهد، میدان آزادی، دانشگاه فردوسی مشهد، جنب سلف یاس
تلفن: ۰۵۱-۳۸۸۳۳۷۲۷-۳۸۸۰۲۶۶۶
- مؤسسه کتابیوان: تهران، میدان انقلاب، خیابان کارگر جنوبی، بین روانمهر و وحدت نظری، بین بست گشتاب، پلاک ۸ تلفن: ۰۲۱-۶۶۴۸۴۷۱۵
- مؤسسه دانشیان: تهران، خیابان انقلاب، خیابان منیری جاوید (اردیبهشت) بیش خیابان نظری، شماره ۱۴۲ تلفکن: ۰۲۱-۶۶۴۰۰۲۲۰ - ۰۲۱-۶۶۴۰۰۱۴۴

تقدیم به:

همسر فداکار و همربانم
سرکار خانم دکتر زهره مردگانلو
و فرزند عزیزو دلبندهم، هیوا

press.um.ac.ir

فهرست

۲۰.....	پیشگفتار
فصل ۱. آزمایش‌های پایه‌ای خون‌شناسی و انتقال خون	
۲۱.....	مواد ضدانعقاد مورداستفاده در جمع آوری خون
۲۱.....	۱- اتین دی‌آمین ترا استیک‌اسید (به صورت ملح دی‌سدیم، دی‌پتاسیم و تری‌پتاسیم)
۲۲.....	۲- سیترات (به صورت ملح سدیم)
۲۳.....	۳- اگرالات (به صورت ملح لیتیوم، سدیم، آمونیوم یا پتاسیم)
۲۴.....	۴- هپارین (به صورت ملح لیتیوم، آمونیوم، پتاسیم یا سدیم)
۲۵.....	۵- فلورئید‌سدیم
۲۵.....	۶- اسید‌سیترات دکستروز و سیترات‌فسفات دکستروز آدنین
۲۶.....	شمارش کامل خون
۲۶.....	۱- اریتروگرام
۲۶.....	۱- بررسی مورفولوژی گلوبول‌های قرمز در گسترش خون
۲۷.....	۱- حجم متراکم سلول یا هماتوکریت
۲۹.....	۱- ۳- غلاظت هموگلوبین
۳۰.....	۱- ۴- تعداد گلوبول‌های قرمز
۳۱.....	۱- ۵- اندیس‌های ویتروب گلوبول‌های قرمز
۳۳.....	۱- ۶- دامنه پراکنده‌گی گلوبول‌های قرمز
۳۳.....	۱- ۷- گلوبول‌های قرمز هسته‌دار
۳۴.....	۱- ۸- رتیکولوسیت‌ها
۳۷.....	۲- لوکوگرام
۳۷.....	۱- ۱- ارزیابی مورفولوژی گلوبول‌های سفید
۳۷.....	۲- ۲- تعداد تام گلوبول‌های سفید
۳۸.....	۲- ۳- شمارش تفریقی گلوبول‌های سفید
۳۹.....	۳- ترومبوگرام
۳۹.....	۱- ارزیابی میکروسکوپی پلاکت‌ها در گسترش خون

۳۹.....	۲-۳ تعداد پلاکت‌ها
۴۱.....	۳-۳ حجم متوسط پلاکت
۴۱.....	۴-۳ پراکندگی حجم پلاکت‌ها
۴۱.....	۵-۳ ترومبوکیت
۴۲.....	۴- شمارشگرهای خودکار سلول‌های خون
۴۲.....	۱- شمارشگرهای الکترونیکی
۴۳.....	۲- شمارشگرهای لیزری
۴۴.....	۳- آنالیز کمی بافی کوت
۴۶.....	۴- تهیه، رنگ‌آمیزی و ارزیابی گسترش خون
۴۶.....	۵- تهیه گسترش خون
۴۷.....	۶- رنگ‌آمیزی گسترش خون
۴۹.....	۷- آرژیابی گسترش رنگ‌آمیزی شده خون
۵۲.....	۸- اندازه‌گیری غلظت پروتئین تام و فیبرینوژن پلاسما
۵۳.....	۹- آزمایشات مفید برای تشخیص کم خونی همولیتیک با منشأ اینمنی و التهاب
۵۳.....	۱- آزمایش کومبیس یا آنتی گلوبولین
۵۵.....	۲- آزمایش آگلوتیناسیون کره‌اسب یرقانی یا کراس مج آغوز
۵۷.....	۳- آزمایش شکنندگی سالین
۵۷.....	۴- سرعت رسوب گلوبول‌های قرمز
۵۹.....	۱۰- آزمایشات مورداستفاده در انتقال خون
۵۹.....	۱۱- تعیین گروه خونی
۶۰.....	۱۲- روش تعیین گروه خونی DEA1.1 با استفاده از معروف‌ها و لوله آزمایش
۶۱.....	۱۳- مرحله کومبیس برای تشخیص نتایج منفی کاذب تعیین گروه خونی 1.1 DEA
۶۱.....	۱۴- کراس مج
۶۲.....	۱۵- کراس مج با استفاده از لام شیشه‌ای
۶۲.....	۱۶- کراس مج آگلوتیناسیون
۶۴.....	۱۷- کراس مج همولیتیک
۶۶.....	۱۸- تهیه کمپلمان جهت استفاده در کراس مج همولیتیک
۶۷.....	۱۹- منابع

۶۹.....	فصل ۲. خون‌سازی
۶۹.....	محل‌های خون‌سازی
۷۱.....	ساختار مغز استخوان

۷۲	سلول‌های خون‌ساز
۷۲	- سلول‌های بنیادی
۷۴	- سلول‌های پیش‌ساز
۷۵	- سلول‌های پیش‌تاز
۷۷	تنظیم خون‌سازی
۷۸	- فاکتورهای رشد خون‌ساز
۸۰	- گیرنده‌های فاکتور رشد و انتقال سیگنال
۸۱	سیکل سلول
۸۲	آپوپتوز
۸۲	مولکول‌های چسبنده
۸۴	منابع

۸۵	فصل ۳. خون‌شناسی نرمال دام‌های اهلی
۸۵	سگ
۸۵	- گلبول‌های قرمز
۸۵	- ۱- مورفولوژی
۸۸	- ۲- خصوصیات کمی
۹۰	- گلبول‌های سفید
۹۰	- ۱- مورفولوژی
۹۴	- ۲- خصوصیات کمی
۹۵	- پلاکت‌ها
۹۶	- پروتئین‌های پلاسمایی
۹۶	گربه
۹۶	- گلبول‌های قرمز
۹۶	- ۱- مورفولوژی
۹۸	- ۲- خصوصیات کمی
۹۹	- گلبول‌های سفید
۹۹	- ۱- مورفولوژی
۱۰۳	- ۲- خصوصیات کمی
۱۰۳	- پلاکت‌ها
۱۰۴	نشخوارکنندگان
۱۰۴	- گلبول‌های قرمز
۱۰۴	- ۱- مورفولوژی

۱۰۶	۱- خصوصیات کمی .....
۱۰۶	۲- گلوبول‌های سفید .....
۱۰۶	۱- مورفولوژی .....
۱۱۰	۲- خصوصیات کمی .....
۱۱۱	۳- پلاکت .....
۱۱۱	۴- مغز استخوان .....
۱۱۱	۵- پروتئین‌های پلاسمای اسب و الاغ .....
۱۱۲	۱- گلوبول‌های قرمز .....
۱۱۲	۱- مورفولوژی .....
۱۱۴	۲- خصوصیات کمی .....
۱۱۵	۲- گلوبول‌های سفید .....
۱۱۵	۱- مورفولوژی .....
۱۱۸	۲- خصوصیات کمی .....
۱۱۹	۳- پلاکت .....
۱۱۹	۴- مغز استخوان .....
۱۲۰	۵- پروتئین‌های پلاسمای شترسانان .....
۱۲۰	۱- گلوبول‌های قرمز .....
۱۲۲	۲- گلوبول‌های سفید .....
۱۲۳	۳- پلاکت .....
۱۲۴	۴- خصوصیات کمی .....
۱۲۴	۵- مغز استخوان .....
۱۲۵	منابع .....

۱۲۷	فصل ۴. گلوبول‌های قرمز و اختلال‌های آن .....
۱۲۷	اصول کلی مربوط به فعالیت، متابولیسم، تولید و تخریب گلوبول‌های قرمز .....
۱۲۷	۱- حجم خون و وظایف گلوبول‌های قرمز .....
۱۲۹	۲- تولید گلوبول‌های قرمز .....
۱۳۲	۳- سنتر هم و گلوبین .....
۱۳۵	۴- تخریب گلوبول‌های قرمز .....
۱۳۷	۵- متابولیسم گلوبول‌های قرمز .....
۱۳۷	۱- مسیر امبدن‌میرهوف .....

۱۳۸	۲-۵ مسیر پنتوفسفات (یا مسیر هگروزموnofسفات)
۱۳۸	۳-۵ مسیر متهمو گلوبین ردوکتاز
۱۳۹	۴-۵ مسیر راپورت لوبرینگ
۱۳۹	۵-۵ اکسیدانها و دفاع آنتی اکسیدانی
۱۴۰	۶- غشای گلوبولهای قرمز
۱۴۲	۷- متابولیسم آهن
۱۴۲	۷-۱ جذب آهن در بدن
۱۴۳	۷-۲ انتقال آهن در بدن
۱۴۴	۷-۳ ذخایر آهن در بدن
۱۴۵	۷-۴ تنظیم سیستمیک متابولیسم آهن
۱۴۵	۷-۵ ترکیبات آهن دار بدن
۱۴۷	۸- ارزیابی آزمایشگاهی گلوبولهای قرمز
۱۴۷	۹- هماتوکریت، همو گلوبین و تعداد گلوبولهای قرمز
۱۴۸	۱۰- اندیس‌های گلوبول قرمز
۱۴۸	۱۱- دامنه پراکندگی گلوبولهای قرمز
۱۴۹	۱۲- مورفولوژی گلوبولهای قرمز
۱۵۰	۱۳- ۱- تشکیل رولو
۱۵۱	۱۴- ۲- آگلوبتیناسیون
۱۵۲	۱۵- ۳- پلی کرومایز
۱۵۳	۱۶- ۴- هیبوکرومایز
۱۵۴	۱۷- ۴- آنیزوسیتوز
۱۵۴	۱۸- ۴- میکروسیتوز
۱۵۵	۱۹- ۴- ماکروسیتوز
۱۵۷	۲۰- ۴- روبری‌سیتوز
۱۵۸	۲۱- ۴- اجسام هیتر
۱۵۸	۲۲- ۴- کریستالهای همو گلوبین
۱۶۰	۲۳- ۴- اجسام هاول جولی
۱۶۰	۲۴- ۴- بازووفیلی دان دان
۱۶۱	۲۵- ۴- ۱۳- گرانولهای سیدروتیک
۱۶۱	۲۶- ۴- پویکیلوسیتوز
۱۷۱	۲۷- ۴- ۱۵- گنجیدگی‌های ناشی از عوامل عفونی
۱۷۲	۲۸- ۴- ۱۶- تغییرات مصنوعی (آرتیفکت‌ها) در گسترش خون
۱۷۳	۲۹- ۴- آزمایشات ارزیابی متابولیسم آهن

۱۷۳	۱-آزمایشات خون‌شناسی
۱۷۳	۲-۵ آهن سرم
۱۷۴	۳-۵ TIBC سرم
۱۷۵	۴-۵ فریتین سرم
۱۷۵	۵-۵ آهن معز استخوان
۱۷۵	۶-۵ پروتوبورفیرین روی در گلوبول قرمز
۱۷۶	۷-۵ غلظت هموگلوبین رتیکولوسيت و حجم رتیکولوسيت
۱۷۶	کم خونی
۱۷۶	۱- تشخیص و طبقه‌بندی کم خونی
۱۷۶	۱-۱ تشخیص و ارزیابی شدت کم خونی
۱۷۸	۱-۲ طبقه‌بندی کم خونی
۱۸۷	۱-۳ رهیافت تشخیص کم خونی
۱۸۹	۲- کم خونی‌های ناشی از خون‌ریزی
۱۸۹	۲-۱ کم خونی ناشی از خون‌ریزی حاد
۱۹۲	۲-۲ کم خونی ناشی از خون‌ریزی مزمن (کم خونی فقر آهن)
۱۹۶	۳- کم خونی‌های همولیتیک
۱۹۶	۳-۱ خصوصیات کم خونی‌های همولیتیک
۲۰۰	۳-۲ کم خونی‌های همولیتیک عفونی
۲۲۶	۳-۳ کم خونی‌های همولیتیک غیرعفونی
۲۵۵	۴- کم خونی‌های ناشی از کاهش تولید گلوبول‌های قرمز در مغز استخوان
۲۵۶	۴-۱ کم خونی‌های تغذیه‌ای
۲۵۹	۴-۲ کم خونی آپلاستیک
۲۶۱	۴-۳ آپلازی خالص گلوبول‌های قرمز
۲۶۲	۴-۴ کم خونی ناشی از بیماری التهابی
۲۶۳	۴-۵ کم خونی ناشی از سرطان
۲۶۴	۴-۶ کم خونی ناشی از بیماری کلیوی مزمن
۲۶۴	۴-۷ کم خونی‌های ناشی از بیماری‌های غدد درون‌ریز
۲۶۵	۴-۸ کم خونی ناشی از بیماری کبدی
۲۶۵	۴-۹ میلوفتازی و میلوفیبروز
۲۶۶	اریتروسیتوز
۲۶۶	۱- اریتروسیتوز نسبی
۲۶۷	۲- اریتروسیتوز مطلق
۲۶۷	۲-۱ اریتروسیتوز اولیه (پلی‌سیتمی ورا)

۲۶۷	۲-۲ اریتروسیتوز ثانویه .....
۲۶۸	۲-۳ علائم بالینی اریتروسیتوز .....
۲۶۸	۲-۴ رهیافت تشخیص اریتروسیتوز .....
۲۷۰	منابع .....

۲۷۳	فصل ۵. گلبول‌های سفید و اختلال‌های آن‌ها .....
۲۷۳	مورفولوژی، عملکرد، تولید و کیتیک گلبول‌های سفید .....
۲۷۳	۱- نوتروفیل‌ها .....
۲۷۳	۱-۱ مورفولوژی .....
۲۷۴	۱-۲ گرانول‌ها و محتويات آن‌ها .....
۲۷۶	۱-۳ عملکرد .....
۲۸۰	۱-۴ تولید و توزیع در مغز استخوان و گردش خون .....
۲۸۳	۲- مونوسیت‌ها - ماکروفاژها .....
۲۸۳	۲-۱ مورفولوژی .....
۲۸۴	۲-۲ تولید و کیتیک .....
۲۸۴	۲-۳ متابولیسم و فعالیت .....
۲۸۵	۳- اثوزینوفیل‌ها .....
۲۸۵	۳-۱ مورفولوژی .....
۲۸۶	۳-۲ تولید و کیتیک .....
۲۸۷	۳-۳ عملکرد .....
۲۸۸	۴- بازوپلیل و ماستسل .....
۲۸۸	۴-۱ مورفولوژی .....
۲۸۸	۴-۲ تولید و کیتیک .....
۲۸۹	۴-۳ عملکرد .....
۲۸۹	۵- لنفوسیت‌ها .....
۲۸۹	۵-۱ مورفولوژی .....
۲۹۱	۵-۲ تولید .....
۲۹۱	۵-۳ توزیع و گردش لنفوسیت‌ها .....
۲۹۲	۵-۴ عملکرد .....
۲۹۲	مقدار غیرطبیعی گلبول‌های سفید در خون .....
۲۹۳	۱- مقدار غیرطبیعی نوتروفیل‌ها .....
۲۹۳	۱-۱ انحراف به چپ .....
۲۹۴	۱-۲ نوتروفیلی .....

۳۰۲	۱-۳ واکنش لوکموئید و نوتروفیلی خیلی شدید .....
۳۰۳	۱-۴ نوتروفینی .....
۳۰۸	۲- مقادیر غیرطبیعی اوزینوفیل ها .....
۳۰۸	۱-۱ اوزینوفیلی .....
۳۰۹	۲-۱ اوزینوفینی .....
۳۱۰	۳- مقادیر غیرطبیعی بازوفیل ها .....
۳۱۰	۱-۱ بازوفیلی .....
۳۱۱	۲-۳ بازوپنی .....
۳۱۱	۴- مقادیر غیرطبیعی مونوسیت ها .....
۳۱۱	۱-۱ مونوسیتوز .....
۳۱۲	۲-۴ مونوسیتوپنی .....
۳۱۲	۵- مقادیر غیرطبیعی لنفوسیت ها .....
۳۱۲	۱-۱ لنفوسیتوز .....
۳۱۴	۲-۵ لنفوپنی .....
۳۱۶	۶- ماستوسمی (حضور ماستسل ها در خون محضی) .....
۳۱۷	تغیرات مورفولوژی گلوبول های سفید .....
۳۱۷	۱- تغیرات توکسیک در نوتروفیل ها .....
۳۱۹	۲- نوتروفیل غول آسا .....
۳۱۹	۳- نوتروفیل هیپرسگمانه .....
۳۲۰	۴- نوتروفیل هیپوسگمانه .....
۳۲۱	۵- عدم هم زمانی بلوغ هسته .....
۳۲۱	۶- تغیرات ناشی از ماده ضدانعقاد EDTA .....
۳۲۱	۷- لنفوسیت واکنشی .....
۳۲۱	۸- تغیرات مونوسیت ها همراه با التهاب .....
۳۲۲	۹- واکوئله شدن لنفوسیت ها .....
۳۲۲	۱۰- سیدرولوکوسیت .....
۳۲۳	۱۱- اریتروفراز .....
۳۲۳	۱۲- سلول لوپوس اریتماتوس .....
۳۲۳	۱۳- ارگانیسم های موجود در گلوبول های سفید .....
۳۲۳	۱-۱ باکتری ها .....
۳۲۳	۲-۱۳ گنجیدگی های دیستمپر سگ .....
۳۲۴	۳-۱۳ ارلیشیا .....
۳۲۵	۴-۱۳ هپاتوزون .....

۳۲۵	۵- هیستوپلاسم‌کپسولاتوم .....
۳۲۷	۶- گونه‌های لیشمانیا .....
۳۲۷	۷- گونه‌های مایکوباکتریوم .....
۳۲۸	۸- گونه‌های سارکوسیستیس .....
۳۲۸	۹- توکسوپلاسم‌گوندی .....
۳۲۸	پیش‌آگهی و پاسخ‌های گلوبول‌های سفید .....
۳۲۹	اختلالات ارثی گلوبول‌های سفید .....
۳۲۹	۱- سندروم چدیاک‌هیگاشی .....
۳۳۰	۲- خون‌سازی دوره‌ای .....
۳۳۱	۳- آنومالی پلگر هوت .....
۳۳۲	۴- نقص در چسبندگی گلوبول‌های سفید گاو .....
۳۳۳	۵- نقص در چسبندگی گلوبول‌های سفید سگ .....
۳۳۳	۶- موکوپلی‌ساقاریدوز .....
۳۳۵	۷- آنومالی گرانولوسیون نوتروفیل در گربه‌های تزاد برم .....
۳۳۵	۸- اختلالات ارثی در موروفولوژی لنفوسيت‌ها .....
۳۳۶	منابع .....

فصل ۶. ارزیابی مغز استخوان

۳۴۹	موارد نیاز به ارزیابی مغز استخوان .....
۳۴۹	محل‌ها و روش‌های اخذ نمونه مغز استخوان .....
۳۴۰	سلول‌های موجود در گسترش مغز استخوان .....
۳۴۱	۱- سلول‌های رده اریتروئیدی .....
۳۴۱	۱- روبری‌بلاست .....
۳۴۲	۲- پروروربری‌سیت .....
۳۴۲	۳- روبری‌سیت .....
۳۴۳	۴- متارویری‌سیت .....
۳۴۳	۱- ۵- گلوبول‌های قرمز پلی کروماتوفیل .....
۳۴۴	۲- سلول‌های رده میلوبنیدی (گرانولوسیتی) .....
۳۴۴	۱- میلوبلاست .....
۳۴۴	۲- پرومیلوسیت .....
۳۴۵	۳- میلوسیت .....
۳۴۵	۴- متامیلوسیت، سلول باند و گرانولوسیت سگمانته .....
۳۴۵	۳- سلول‌های رده مونوسیتی .....

۴- سلول‌های رده مگاکاربوبیتی	۳۴۶
۵- سایر سلول‌های موجود در مغز استخوان	۳۴۷
۶- ارزیابی و تفسیر نمونه‌های مغز استخوان	۳۵۰
۷- ارزیابی ماکروسکوپی	۳۵۰
۸- ارزیابی میکروسکوپی	۳۵۰
۹- سلولاریتی مغز استخوان	۳۵۰
۱۰- مگاکاربوبیتیها	۳۵۱
۱۱- ۳- نسبت میلوئید به اریتروئید	۳۵۲
۱۲- ۴- نظم و ترتیب بلوغ سلول‌ها	۳۵۲
۱۳- ۵- ماکرووفاژها و ذخایر آهن	۳۵۳
۱۴- ۶- سایر سلول‌ها	۳۵۳
۱۵- ۷- میکرووارگانیسم‌ها	۳۵۴
۱۶- ۸- رنگ‌آمیزی سیتوشیمی و هیستوشیمی	۳۵۴
۱۷- ۹- تعیین ایمنوفوتیپ سلول‌ها	۳۵۶
۱۸- منابع	۳۵۸
فصل ۲. سرطان‌های بافت خون‌ساز	
۱- تعریف، انواع، علائم بالینی و یافه‌های آزمایشگاهی	۳۵۹
۲- اپیدمیولوژی سرطان‌های خون	۳۵۹
۳- اختلال‌های میلوپرولیفراتیو	۳۶۳
۴- اختلال‌های میلوپرولیفراتیو حاد (لوسمی‌های میلوئیدی حاد)	۳۶۴
۵- طبقه‌بندی لوسمی‌های میلوئیدی حاد	۳۶۵
۶- لوسمی‌های میلوئیدی حاد در دام‌های مختلف	۳۷۲
۷- اختلال‌های میلوپرولیفراتیو مزمن (لوسمی‌های میلوئیدی مزمن)	۳۷۳
۸- ۱- لوسمی گرانولوسیتی مزمن	۳۷۴
۹- ۲- لوسمی نوتروفیلی مزمن	۳۷۵
۱۰- ۳- لوسمی اثوزینوفیلی مزمن	۳۷۶
۱۱- ۴- لوسمی بازویلی مزمن	۳۷۷
۱۲- ۵- لوسمی ماستسل	۳۷۷
۱۳- ۶- لوسمی میلومنوسیتی مزمن، لوسمی مونوسیتی مزمن	۳۷۸
۱۴- ۷- بدھیمی‌های ماکرووفاژ و سلول دندریتیک	۳۷۸
۱۵- ۸- پلی‌سیتی ورا	۳۷۹
۱۶- ۹- ترومبوسیتی بنیادی	۳۸۰

۳۸۱	۱۰-۲ میلوفیروز ایدیوپاتیک مزمن
۳۸۳	۱۱-۲ بیماری‌های میلوپرولیفراتیو / میلودیس پلاستیک
۳۸۶	۱۳- سندروم میلودیس پلازی
۳۸۸	۱- طبقه‌بندی سندروم‌های میلودیس پلازی
۳۸۹	۲-۳ سندروم میلودیس پلازی در سگ‌ها
۳۹۴	۳-۳ سندروم میلودیس پلازی در گربه‌ها
۳۹۶	۴-۳ سندروم میلودیس پلازی در اسب
۳۹۷	۴- اختلال‌های لنفوپرولیفراتیو
۳۹۹	۴-۴ لوسمی لنفوپلاستی حاد
۴۰۲	۴-۴ لوسمی لنفوپلاستی مزمن
۴۰۵	۴-۴ پلاسماسیتوما و مولتیپل میلوما
۴۱۰	۴-۴ لنفوم
۴۱۷	منابع
فصل ۸. هموستاز و اختلال‌های آن	
۴۱۹	اصول اولیه هموستاز
۴۲۰	اندوتلیوم
۴۲۰	۱- خصوصیات آنتیتروموبوتیک
۴۲۱	۱- اثرات ضدپلاکتی
۴۲۱	۱-۲ اثرات ضدانعقادی
۴۲۱	۱-۳ اثرات فیرینولیتیک
۴۲۲	۲- خصوصیات پروتروموبوتیک
۴۲۲	۲-۱ اثرات پلاکتی
۴۲۲	۲-۲ اثرات پیشانعقادی
۴۲۲	۲-۳ اثرات ضدفیرینولیز
۴۲۲	پلاکت‌ها
۴۲۲	۱- تولید
۴۲۴	۲- مورفوولژی
۴۲۵	۳- کیتیک پلاکت‌ها
۴۲۶	۴- عملکرد پلاکت‌ها
۴۲۷	۵- تقابل پلاکت‌ها با اندوتلیوم و نقش آن‌ها در التهاب و ترمیم بافتی
۴۲۸	۶- اختلالات پلاکت‌ها

۴۲۸	۱- کاهش عملکرد پلاکت‌ها
۴۳۳	۲- افزایش عملکرد پلاکت‌ها
۴۳۴	۳- ترومبوسیتوپنی
۴۴۷	۴- ترومبوسیتوز
۴۵۱	انعقاد
۴۵۱	۱- فاکتورهای انعقادی
۴۵۲	۱-۱ فاکتورهای آنزیمی
۴۵۴	۱-۲ فاکتورهای غیر آنزیمی
۴۵۵	۲- آبشار انعقادی
۴۵۵	۱-۲ مکائیسم‌ها و اختلال‌های مسیر خارجی
۴۵۶	۲-۲ مکائیسم‌ها و اختلال‌های مسیر داخلی
۴۵۸	۳-۲ مکائیسم‌ها و اختلال‌های مسیر مشترک
۴۶۰	۳- مهار کننده‌های فیزیولوژیک انعقاد
۴۶۰	۱-۳ آنتی ترومیجن III
۴۶۱	۲-۳ پروتئین C
۴۶۲	۳-۳ مهار کننده مسیر فاکتور بافتی
۴۶۲	۴-۳ آلفا-۲ ماکرو گلوبولین
۴۶۲	۵-۳ پروتئین Z
۴۶۲	۶-۳ سایر مهار کننده‌های انعقاد
۴۶۲	فیرینولیز
۴۶۳	۱- فعال کننده‌های پلاسمینوژن
۴۶۳	۱-۱ فعال سازی داخلی پلاسمینوژن
۴۶۳	۱-۲ فعال سازی خارجی پلاسمینوژن
۴۶۴	۲- مهار کننده‌های فعال کننده پلاسمینوژن
۴۶۴	۳- اختلال‌های پروسه فیرینولیز
۴۶۴	ارزیابی آزمایشگاهی پلاکت‌ها، انعقاد و فیرینولیز
۴۶۴	۱- ارزیابی آزمایشگاهی پلاکت‌ها
۴۶۴	۱-۱ تعداد پلاکت‌ها
۴۶۶	۲- بررسی شکل ظاهری پلاکت‌ها
۴۶۷	۳- حجم متوسط پلاکت‌ها
۴۶۸	۴- پراکندگی حجم پلاکت‌ها

۱-۵ پلاکت ریکوله.....	۴۶۸
۱-۶ تشخیص آنتی بادی های ضد پلاکت.....	۴۶۸
۱-۷ اندازه گیری فاکتور وان ویلبراند	۴۶۹
۱-۸ آزمایش های مور داستفاده جهت ارزیابی عملکرد پلاکت ها	۴۷۰
۲- ارزیابی آزمایشگاهی انعقاد و فیرینوژن	۴۷۳
۲-۱ زمان لخته شدن خون کامل با روش لی وايت	۴۷۴
۲-۲ زمان لخته شدن خون کامل با روش لخته شدن فعال	۴۷۴
۲-۳ زمان ترومبوپلاستین نسبی فعال	۴۷۵
۲-۴ زمان پروتروومبین	۴۷۸
۲-۵ زمان ترومبین	۴۷۸
۲-۶ آزمایش سم مار افعی راسل	۴۸۰
۲-۷ غلطت فیرینوژن پلاسما	۴۸۰
۲-۸ اندازه گیری مقدار FDPs پلاسما	۴۸۰
۲-۹ اندازه گیری مقدار دایمر D	۴۸۲
۲-۱۰ اندازه گیری پروتئین های القا شده توسط کمبود ویتامین K یا حضور آنتاگونیسم آن	۴۸۲
۲-۱۱ فعالیت آنتی ترومبین III	۴۸۳
۲-۱۲ کمپلکس ترومبین - آنتی ترومبین	۴۸۳
۲-۱۳ پروتئین C	۴۸۴
۲-۱۴ آنتی بادی فاکتور های انعقادی	۴۸۴
۲-۱۵ آنتی بادی ضد سفولیپید - پروتئین	۴۸۵
۲-بیماری های همراه با اختلال در هموستاز	۴۸۶
۲-بیماری های کبدی	۴۸۶
۲-آنتاگونیسم یا کمبود ویتامین K	۴۸۷
۳- انعقاد داخل عروقی موضعی یا منتشر	۴۸۸
۴- کوآگولوپاتی ناشی از رقیق شدن خون	۴۸۹
۵- عدم حضور فیرینوژن یا دیس فیرینوژن امی	۴۸۹
۶- هپارینه شدن	۴۹۰
منابع	
فصل ۹. گروه های خونی و انتقال خون.....	۴۹۳
گروه های خونی	۴۹۳

۴۹۴	۱- سگ
۴۹۵	۲- گربه
۴۹۷	۳- گاو
۴۹۸	۴- اسب
۴۹۸	۵- گوسفند و بز
۴۹۹	انتقال خون و فراورده‌های آن
۴۹۹	۱- انواع فراورده‌های خون
۵۰۲	۲- تعیین گروه خونی و آزمایش کراس مج
۵۰۲	۲-۱ تعیین گروه خونی
۵۰۳	۲-۲ کراس مج
۵۰۴	۳- موارد نیاز به انتقال فراورده‌های خونی
۵۰۴	۳-۱ درمان کم خونی
۵۰۶	۳-۲ درمان ترومبوسیتوپنی و ترومبوپاتی
۵۰۷	۳-۳ درمان کاهش پروتئین‌های انقادی، آلبومین و ایمنوگلوبولین‌ها
۵۰۸	۴- انتخاب اهداکننده
۵۰۹	۴-۱ سگ
۵۱۰	۴-۲ گربه
۵۱۱	۴-۳ اسب
۵۱۳	۴-۴ نشخوار کنندگان
۵۱۳	۵- جمع‌آوری خون
۵۱۳	۵-۱ سیستم‌ها و لوازم جمع‌آوری خون و مواد ضدانعقاد
۵۱۴	۵-۲ سگ
۵۱۵	۵-۳ گربه
۵۱۵	۵-۴ اسب و نشخوار کنندگان
۵۱۶	۶- تجویز خون و فراورده‌های آن
۵۱۶	۶-۱ گرم کردن خون
۵۱۶	۶-۲ فیلترها
۵۱۷	۶-۳ روش، حجم و سرعت تجویز خون کامل و گلوبول‌های قرمز فشرده
۵۱۸	۶-۴ روش، حجم و سرعت تجویز پلاسمای
۵۲۰	۶-۵ تجویز محصولات پلاکتی
۵۲۰	۷- عوارض و واکنش‌های بدن به انتقال خون و فراورده‌های آن

۵۲۰	۱-۷ واکنش‌های ایمنولوژیک
۵۲۳	۲-۷ واکنش‌های غیرایمنولوژیک
۵۲۴	۳-۷ جلوگیری و کاهش واکنش‌های انتقال
۵۲۵	منابع
۵۲۶	نمایه
۵۳۳	پیوست رنگی

پیشگفتار

با توجه به توسعه روزافزون صنعت دامپروری و افزایش تمایل به نگهداری دام‌های خانگی، استفاده از آزمایشگاه‌های تشخیص بالینی افزایش یافته است. خون‌شناختی یکی از مهم‌ترین بخش‌های آزمایشگاه بالینی است که کمک شایانی به تشخیص، درمان و پیشگیری از بیماری‌ها می‌کند و به صورت روزمره مورد استفاده پزشکان و دامپزشکان قرار می‌گیرد. استفاده بهینه از آزمایش‌های خون‌شناختی و تحلیل و تفسیر صحیح آن‌ها نیازمند داشتن اطلاعات دقیق از نحوه انجام این آزمایش‌ها و عوامل مخدوشگر، فیزیولوژیک و پاتولوژیک مؤثر بر آن‌هاست. در کتاب حاضر سعی شده است مباحث مختلف خون‌شناختی شامل آزمایش‌های پایه‌ای خون‌شناختی، خون‌سازی، خون‌شناختی نرمال، گلبول‌های قرمز و سفید و اختلال‌های آن‌ها، ارزیابی مغز استخوان، سرطان‌های بافت خون‌ساز، هموستاز، گروه‌های خونی و انتقال خون به صورت تخصصی و در ضمن کاربردی و قابل فهم بیان شوند. بنابراین، کتاب حاضر نه تنها نیاز بسیاری از همکاران و دستیاران دوره‌های تخصصی دامپزشکی (به ویژه کلینیکال پاتولوژی، طب داخلی دام‌های بزرگ و طب داخلی دام‌های کوچک) در زمینه خون‌شناختی را برطرف می‌کند، بلکه توسط دانشجویان دکتری عمومی دامپزشکی و تمامی شاغلین در حرفه‌های مختلف دامپزشکی از جمله کلینیسین‌ها قابل استفاده است.

نگارنده سعی کرده است تا با بهره‌گیری از نظریات ارزشمند همکاران باسابقه در دانشگاه‌های مختلف کشور و براساس تجربیات شخصی، مجموعه‌ای روان، قابل فهم و جامع را در حوزه خون‌شناختی دامپزشکی پدید آورد. به علاوه، هیچ گونه کتابی به زبان فارسی در زمینه گروه‌های خونی و انتقال خون دامپزشکی وجود ندارد و کتاب حاضر اوئین کتاب در این زمینه است. از آنجایی که تصاویر نقش بسیار مهمی در فهم خون‌شناختی دارند، در کتاب حاضر تلاش شده است تصاویری باکیفیت از منابع معتبر به امانت گرفته شود که منبع در پایان توضیح هر تصویر مشخص شده است. لازم می‌دانم از همه عزیزانی که در نگارش این کتاب بندۀ را یاری کردند، سپاسگزاری نمایم؛ به ویژه سرکار خانم دکتر مهدیه زعیمی که ویرایش علمی کتاب را با دقت زیاد بر عهده گرفتند، جناب آقای مصطفی قندهاری که در ویرایش ادبی و سایر کارمندان گران‌قدر مدیریت نشر آثار علمی دانشگاه فردوسی مشهد که در آماده‌سازی، صفحه‌آرایی و چاپ این کتاب همکاری کردند. امید است که تلاش صورت گرفته در بهبود و ارتقای جایگاه جامعه دامپزشکی کشور مفید واقع شود. بدون شک، کتاب حاضر خالی از اشکال، اشتباه و نقص نیست. بنابراین ارائه پیشنهادها و دیدگاه‌های انتقادی خوانندگان محترم در نگارش چاپ‌های بعدی کتاب بسیار مفید خواهد بود.